

Vi flytter efter job, bolig og uddannelse. For at komme væk eller for at komme hjem igen. Vi flytter også på grund af kærlighed eller mangel på samme. Og så bliver vi tilflyttere. Mød en håndfuld, som alle har slået sig ned et nyt sted i Region Midtjylland, og hør deres vidt forskellige historier.

De danske værdier, som Beatrix fra Ungarn, mødte første gang på Vestjyllands Højskole, gik lige i blodet på hende. Statsborgerskabet er stadig ungarsk, men adressen er dansk og har været det i seks år. Foto: Richard Sylvestersen/Scanpix

»HER KAN DRØMME BLIVE TIL

Randers. Efter en række øjenåbnende højskoleophold i Danmark slog Beatrix Erdös fra Ungarn sig ned i Randers, hvor hun i dag er selvstændig pilatesinstruktør, foredragsholder og meget mere.

Af Pia Richter
piri@berlingskemedi.dk

SELVREALISERING: Beatrix vidste ikke, hvad en dansk højskole var, før hun for tyve år siden tilfældigt faldt over en annonce i en ungarsk avis. Annoncen fristede med et ophold til unge mennesker.

De rette kandidater kunne få det gratis, men at deres erfaringer kunne bruges som inspiration til at etab-

lere noget tilsvarende i Ungarn.

»Jeg var lige blevet færdig med gymnasiet og vidste ikke rigtigt, hvilken vej jeg skulle vælge, men jeg var interesseret i kunst og musik, og på Vestjyllands Højskole i Ringkøbing var der fokus på de fag,« siger Beatrix E. Fisker.

Det er 20 år siden, hun pakkede for at rejse mod eventyret i nord, der forandrede hende for altid. Den generete pige, der som barn havde boet i Østberlin med udsigt til Checkpoint Charlie, blev mere åben og begyndte at tage ordet oftere og oftere.

»Jeg vil aldrig glemme det. Tilbage i Ungarn gik der nærmest ikke en dag, uden at jeg tænkte over, hvad det har betydet for mig,« siger hun.

Hun begyndte at lytte til sin egen trang til selvstændighed med en ny bevidsthed om, at det rent faktisk er muligt at stræbe efter det, man drømmer om og tænke mere i personlig udvikling end i ren overlevelse.

Ligesom alle andre børn af det gamle Østeuropa havde Beatrix ellers fået tudet ørene fulde af, hvor vigtigt det er at være flittig i skolen,

studere og få sig et godt job, så man kan stifte familie og købe hus. Men den dag hun stod med sin HR-uddannelse, fulgte der ikke automatisk en billet med til drømmejobbet og et bedre liv. Der var jo et hav af andre dygtige unge, som havde gjort, hvad de havde fået besked på.

Det job, som Beatrix endte med at få, sagde hun op igen, fordi Danmark og endnu et højskoleophold trak mere. Hendes chef blev rasende. Men pigen, der fulgte sit hjerte, vakte også hans beundring.

»Ved du, hvad han sagde til mig? Ham, der lige skældte dig ud, var chefen. Som menneske vil jeg bare gerne sige, hold kæft, hvor er du sej!«

Da Beatrix for anden gang i sit liv købte billet til Danmark var hun 29 år og tænkte, hun højst ville bruge fem år på at lære den danske og andre kulturer at kende.

Hun er lige fyldt 40 har boet her lige siden. Det ene ekstra højskoleophold blev til yderligere to og i 2005 fik hun et job som trainee på et rejsesbureau i Randers. Hun slog sig ned uden at kende byen og uden konkrete

planer. Inderst inde vidste hun bare, at hendes fremtid ikke lå i Ungarn, så hvorfor rejse hjem?

»Ensomhed, måske. Jeg har været ekstremt såret i starten over at danskerne ikke ville snakke med mig og være mine venner. Nu ved jeg, at mange udlændinge begår den fejl at tage danskernes reserverethed som et personligt angreb,« siger hun med et smil rensset for smerte.

For at blive bedre til dansk, gik hun i butikker.

»De kom til at lære mig godt at kende hos Axel W. Nielsen, en isenkramforretning i Randers. Der var sådan nogle hyggelige mennesker, og de ville godt snakke, så det blev min måde at møde mennesker på.«

Efter et par år med midlertidige arbejds- og opholdstilladelser i Danmark, var der en god kollega, der opfordrede hende til at søge fastansættelse et sted, hvor hun kunne bruge sine tyskkundskaber.

Grundfos blev svaret. Der kunne man bruge en kvinde med hendes kvalifikationer i besøgsafdelingen til at vise internationale grupper rundt.

»Det var paradys for mig. Et luksusjob, jeg kunne sætte mit eget præg på,« erklærer hun.

Når hun ser tilbage, gentager historien sig igen og igen. Hele tiden har hun ladet sit hjerte hjælpe sig med at sætte mål. Når hun har nået dem, er hun blevet bekræftet i at valget har været det rigtige.

Det gælder også det valg, der betyder, at hun i dag er selvstændig. Hun tilbyder pilates træning, kropsholdningsanalyse med skræddersyede træningsprogrammer og livstilsrådgivning.

Beatrix er født med scoliose og har døjet meget med ryg og lændesmerter hele sit liv. Da hun satte sig for at undersøge, hvad hun kunne få ud af sin krop, gik hun efter anbefaling i gang med pilates, og det tændte straks en ny drøm: At se sig selv som pilatesinstruktør, der kan hjælpe folk med at blive smertefri. Og målet er nået. Firmaet har adresse i parcelhuset i Randers, hvor hun bor i dag.

Statsborgerskabet er stadig ungarsk. Men ægtemanden er dansk,

VIRKELIGHED«

fundet på en datingside.

»Du skal have en mand i dit liv, sagde en ældre veninde, der syntes, det var synd, jeg var så meget alene. Jeg har ikke brug for en kæreste, sagde jeg. Så søg dog efter en ven, opfordrede hun, og det gjorde jeg.«

Og pludselig en dag var der en email fra Carsten, som boede lige i nærheden. Han skrev så fint og åbent og ærligt, at Beatrix tænkte, han måske kunne blive den gode ven, hun savnede. Han blev så meget mere, og derfor er det ungarske efternavn Erdős i dag blevet suppleret med Fisker.

»Vi har ingen børn, og sådan har vi valgt det, fordi vi har mødt hinanden sent og ikke ønsker børn i den alder, vi har. Vi nyder den frihed, det giver. Det er vigtigere for mig at have et godt afbalanceret og udviklende parforhold end at have børn sammen. Carsten er meget rolig og harmonisk. Jeg er mere ping-pong-aktiv og temperamentsfuld. Sammen er vi i balance.«

Beatrix har fået skruet et aktivt og meget alsidigt arbejdsliv sam-

men. Der ligger en komplet forretningsplan for firmaet, som skal føres ud i livet om et par år, når hun har gennemført nogle bestemte kurser i USA.

I mellemtiden fylder hun tiden, der ikke går med pilates, ud med sit gamle job hos Grundfos på freelancebasis. Hun er også helt tilfældigt kommet i gang med at holde foredrag om sin opvækst i Østberling. »Det gamle DDR set med barneøjne« hedder det.

»Jeg brænder for det, jeg laver i dag. Det vigtigste i mit liv er min selvstændighed. Jeg kan ikke lide, at folk siger, hvad jeg skal gøre, eller hvor jeg skal hen. Jeg føler mig hjemme i Danmark. Jeg savner ikke noget. Det skulle da lige være store vandmeloner. Kæmpestore,« siger hun og flytter hænderne længere og længere fra hinanden for at illustrere, hvor store de bliver i Ungarn.

»Og cikadesang om aftenen! Den giver en helt særlig ro i sjælen.«

De faste 5

Hvad er det bedste ved at bo, hvor du bor?

»Det bedste ved Danmark er friheden, jeg har her til at folde mig ud og realisere mine drømme. Det ville have været helt uopnåeligt for mig i Ungarn at komme til at sidde som selvstændig i mit eget flotte hus og have en supersød mand.«

Nogle udlændinge fokuserer meget på det sociale sikkerhedsnet, der er i Danmark, det gør jeg ikke. Det er nogle andre ting, som betyder noget for mig.«

Gør sætningen færdig: Da jeg flyttede hertil, overraskede det mig især, at ...

»...danskerne er så praktisk orienterede og gode til at få tingene gjort enkelt, nemt og hurtigt. Hvorfor gøre et stort problem ud af noget, der ikke er det?«

Hvis ikke du kunne bo her, hvor ville du så bo - og hvorfor?

»På Fyn, hvor jeg har gået på højskole. Der er meget smukt. Jeg er helt forelsket i Svendborg.«

Eller Ebeltoft. Vi var faktisk tæt på at bygge hus i Ebeltoft, men det viste sig desværre, at grunden var uegnet.«

Hvad kommer du ikke til at savne, hvis du flytter?

»Vejret! Det kommer jeg bestemt ikke til at savne. Jeg vil heller ikke savne den lange vinter.«

Helt lokalt savner jeg nogle flere caféer, der har længe åbnet, og den hyggelige aftenstemning, der ville følge med. Randers er en fin by, men hvad det angår, bor jeg nok det forkerte sted i landet.«

Hvor flytter du aldrig hen - og hvorfor?

»Rusland. Jeg ved godt, der er smukt i Sankt Petersborg. Der er sikkert også spændende steder i Moskva. Men jeg ville ikke kunne følge mig ud i Rusland som her.«

Mange russerne er stive og kontrollerede. Det er Danmarks modpol.«

Iværksætterhjælp er billigere end kontanthjælp

Fastholdelse. Arbejdsomme udlændinge er et plus for samfundet, som regionen gør meget for at holde på.

Af Pia Richter

piri@berlingskemedi.dk

SAMFUNDSNYTTIG: En tilflyttet udlænding, der bobler af virkelyst og kan lide at tage fat, skal da have mulighed for at gøre det.

»Det er både til gavn for dem selv og for samfundet,« mener erhvervskonsulent Torsten Westh, Erhverv Randers, og den holdning deler han med samtlige kommuner i Region Midtjylland.

Og med projekt »Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft« og støtte fra regionen og EU's Socialfond er der de seneste par år brugt millioner på sagen.

Erhverv Aarhus har været tovholder, og meget af indsatsen har handlet om at gøre det nemmere for veludannede udlændinge ansat i store internationale virksomheder som for eksempel Vestas, Arla og Grundfos - og deres familier - at falde til. For jo flere, der vælger at blive, jo bedre er det for væksten og konkurrenceevnen.

I Randers har man primært valgt at fokusere på iværksætter- og give gode råd og sparring om forretningsudvikling og vejledning om revision og diverse støttemuligheder m.m.

Det har over 50 iværksættere nydt godt af, og blandt dem er Beatrix E. Fisker fra Ungarn, som derfor kan glæde sig over at have en færdig forretningsplan klar for sin nyetablerede virksomhed Pannon Sports.

Husk moms

Andre udlændinge har ifølge den tilknyttede erhvervskonsulent fået hjælp til alt lige fra at åbne en butik til at etablere en produktions-

virksomhed.

»Hjælpen er sådan set identisk med den, vi giver danske iværksættere, blot med den forskel at vi har udarbejdet udførligt materiale på engelsk for at undgå misforståelser, og måske også gør lidt mere ud af at fortælle om alt det, der er en selvfølge for danskere. For eksempel det danske skatte- og moms-system,« fortæller Torsten Westh.

Nogle af de udlændinge, der søger iværksætterhjælp, er dansk gift, men har alt for stor trang til at sætte noget i gang, til at de kan stille sig tilfredse med at gå hjemme og hæve kontanthjælp.

»Og det vil man jo gerne støtte op om. Det er billigere end at fastholde dem i offentlig forsørgelse og det er også bedre for familien og for lokalsamfundet. Der kan også være en afsmittende effekt. Det kan oven i købet være, de skal ansætte medarbejdere,« siger erhvervskonsulenten.

Projektet, som Erhverv Randers har været en del af, blev afsluttet dette forår, og det er endnu for tidligt at evaluere på effekten.

»Mit indtryk er, at folk har været meget glade for hjælpen. Bare det at vi tilbyder den her form for service - gratis - er der stor taknemmelighed for, mens mange danskere nok tager det mere for givet,« siger Torsten Westh.

Selv om støttækassen er smækket i, kommer udenlandske iværksættere, som har trang til at sætte noget nyt i gang, ikke til at stå uden hjælp.

»Vi vil fortsat hjælpe dem alt det, vi kan. Vi har ikke længere ressourcer til at hjælpe dem specifikt, men de kommer ind i køen på lige fod med danskerne.«

Beatrix Fisker, selvstændig fra Ungarn, fik hjælp til sin forretningsplan af Erhverv Randers. Foto: Richard Sylvestersen/Scanpix